Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Art of Transitions

Samenwerken aan verandering

PGM Open 13 september 2022

Het gaat niet goed met de biodiversiteit, concludeert een grootschalig internationaal onderzoek. Het staat er volgens de onderzoekers zelfs heel slecht voor. Maar niet alle hoop is verloren.

De mens vernietigt meer dan ooit

Willem Schoonen
REDACTIE WETENSCHAP

"De ecosystemen waarvan wij en alle andere soorten afhankelijk zijn, gaan harder achteruit dan ooit. We ondergraven de fundamenten van onze economie, ons voortbestaan, voedselveiligheid, gezondheid en kwaliteit van leven wereldwijd." Dat concludeert Sir Robert Watson na een week vergaderen in Parijs.

Watson leidde als voorzitter de ... zitting van Ipbes, het plat-

kennis van de natuur. En omgaan met de natuur doen inheemse volken een stuk beter dan de westerse mens, die alleen wat presteert in parken en reservaten.

Ipbes benoemt ook de onderliggende oorzaken: de groei van de wereldbevolking, een groeiende consumptie per hoofd van de bevolking, meer milieuschade per eenheid product, en vooral een gebrek aan duurzaam beheer en verantwoordelijkheidsbesef.

Inheemse volken gaan ... stuk beter met de

gebieden. In zijn dagelijks leven is de mens nauwelijks veranderd.

De VN-conventie voor biodiversiteit is onderwerp van een mondiale top, volgend jaar in Peking. Ipbes hoopt en verwacht dat het rapport dat nu in Parijs is vastgesteld daar een rol zal spelen en zal leiden tot meer dwingende afspraken. De wetenschappers en beleidsmakers die afgelopen week in Parijs bijeenwaren, zijn ervan overtuigd dat behoud van natuur en biodiversiteit kan worden gecombineerd met een goed leven voor de hele mensheid en met het beteugelen van klimaatverandering.

Dat is het goede nieuws van Ipbes: de mens vernietigt meer dan ooit, maar hij kan zijn leven nog be-

De alarmerende getallen

1 miljoen soorten dieren en planten worden met uitsterven bedreigd

de rijkdom aan soorten op het land is sinds 19... met 20 procent verminderd

75 procent van het landoppervlak en 66 procent van de zeeën is door mensen ...

33 procent van het landoppervlak en 75 procent van het zoetwater worden ... voor landbouw en veeteelt

landdegradatie heeft de productivi... van een kwart van het wereldwijde...

verlies aan bestuivers, zoals bijen... bedreigt oogsten ter waarde va...

500 miljard euro...

ANALYSE **KLIMAATVERANDERING**

Deze hitte is nog maar een voorproefje van de komende extremen

Door klimaatverandering zal het vaker zo warm worden als dinsdag. De tijd om ontwrichtende opwarming nog te voorkomen wordt steeds krapper. „Het is *now or never*."

evenaar, waar het trager gaat.

Als de gemiddelde temperatuur stijgt, ... extremen hoger. „Dit weer is ... enkele decen-

Er gaan dingen

waarschuwde politici en beleidsmakers in datzelfde rapport dat er nog maar een kort „*window of opportunity*" is om met drastisch ingrijpen verregaande opwarming te voorkomen: het is „*now or never*".

„We dreigen op paden terecht te komen ... niet meer goed kan komen", zegt ... kunnen verdwij-

LANDBOUW

Veeboeren hebben geen vertrouwen meer in overhei...

21 oktober 2021 · Leestijd 1 minuut

...eeboeren voelen zich onbegrepen door de overheid. Zo'n 70 ...en vertrouwen meer te hebben in de politiek, blijkt uit ...ubliceerd onderzoek van I&O Research in opdracht van *de* ...a negen op de tien veeboeren vinden dat de overheid ...an de positie van de veeteeltbedrijven". De overheid zien ...baar, besluiteloos en onkundig, slechts 2 procent zegt ...ven" te hebben in de politiek. Bij verkiezingen ...dervraagde boeren op de ...

MILIEU EN KLIMAAT

Tienduizenden Nederlandse bedrijven geven ambities op klimaatgebied al op

Tjabel Daling
Amsterdam

Tienduizenden, mogelijk zelfs honderdduizenden bedrijven in Nederland, verwachten deze eeuw niet klimaatneutraal te zijn. In een vandaag

aantal achterblijvers stijgt sterk. Het aantal bedrijven dat het zelfs deze eeuw niet denkt te redden is sterk groeiende. Dat is een 'zeer zorgelijke ontwikkeling'.

Volberda verwijst naar het begin augustus gepubliceerde rapport van het klimaatpanel van de Verenigde Naties

vallendste conclusie is toch wel dat bijna een kwart van de ondervraagde bedrijven, 22,2%, dat doel zelfs in 2099 niet haalt.

De Innovatie Monitor noemt geen aantallen, maar duidelijk is dat zelfs bij een zeer conservatieve extrapolatie

Transities: hoe navigeer je door de chaos?

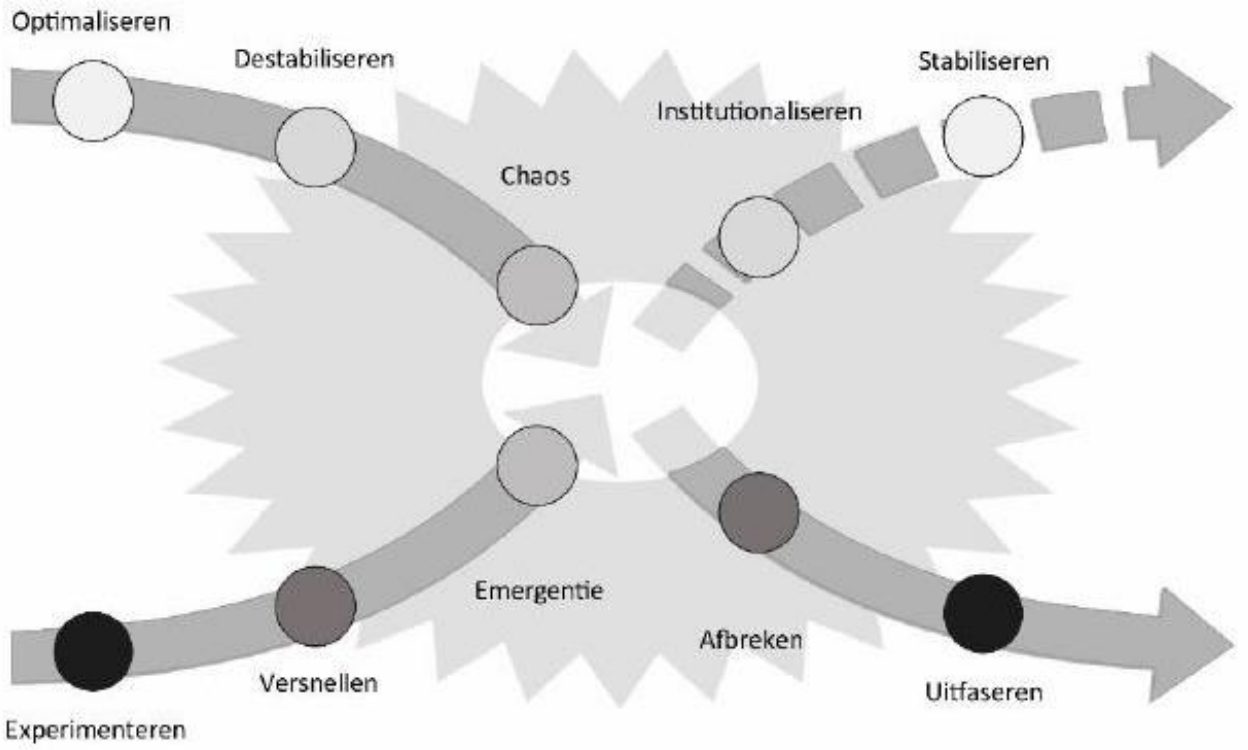

Bron: Drift (2017)

‘Ook nu het moeilijk lijkt te worden, staan we niet machteloos, dankzij onze verbeeldingskracht houden we een keuze.’

Floris Alkemade (Rijksbouwmeester) in *De toekomst van Nederland, de kunst van richting te veranderen*

De ervaring van kunst kan helpen open te staan voor alles wat het leven te bieden heeft, te laten voelen dat er perspectief is en hoop en energie geven om door te gaan. Het herinnert ons aan wie we ten diepste zijn, als mens. En dat kan mensen helpen een weg te vinden in onzekere tijden.

Opinie: ‘In tijden van crisis is kunst onontbeerlijk’ | Het Parool

Kunstenaarsperspectief nodig

We worden belemmerd door de angst voor de toekomst, het idee van schaarste (te weinig ruimte voor onze opgaven) maar…

Een kunstenaar is gewend te werken vanuit een beperking, zoals een specifiek materiaal of de inspiratie van de wind…en zoekt juist de ruimte

Een kunstenaar speelt met haar:

- Creatieve kant: lef, durf, creativiteit, verbeelding
- Concrete kant: vaardigheden, kennis, techniek
- én haar gevoel

Samenwerken in transities vanuit 3 perspectieven

Royal HaskoningDHV

Helpt met navigeren door de chaos

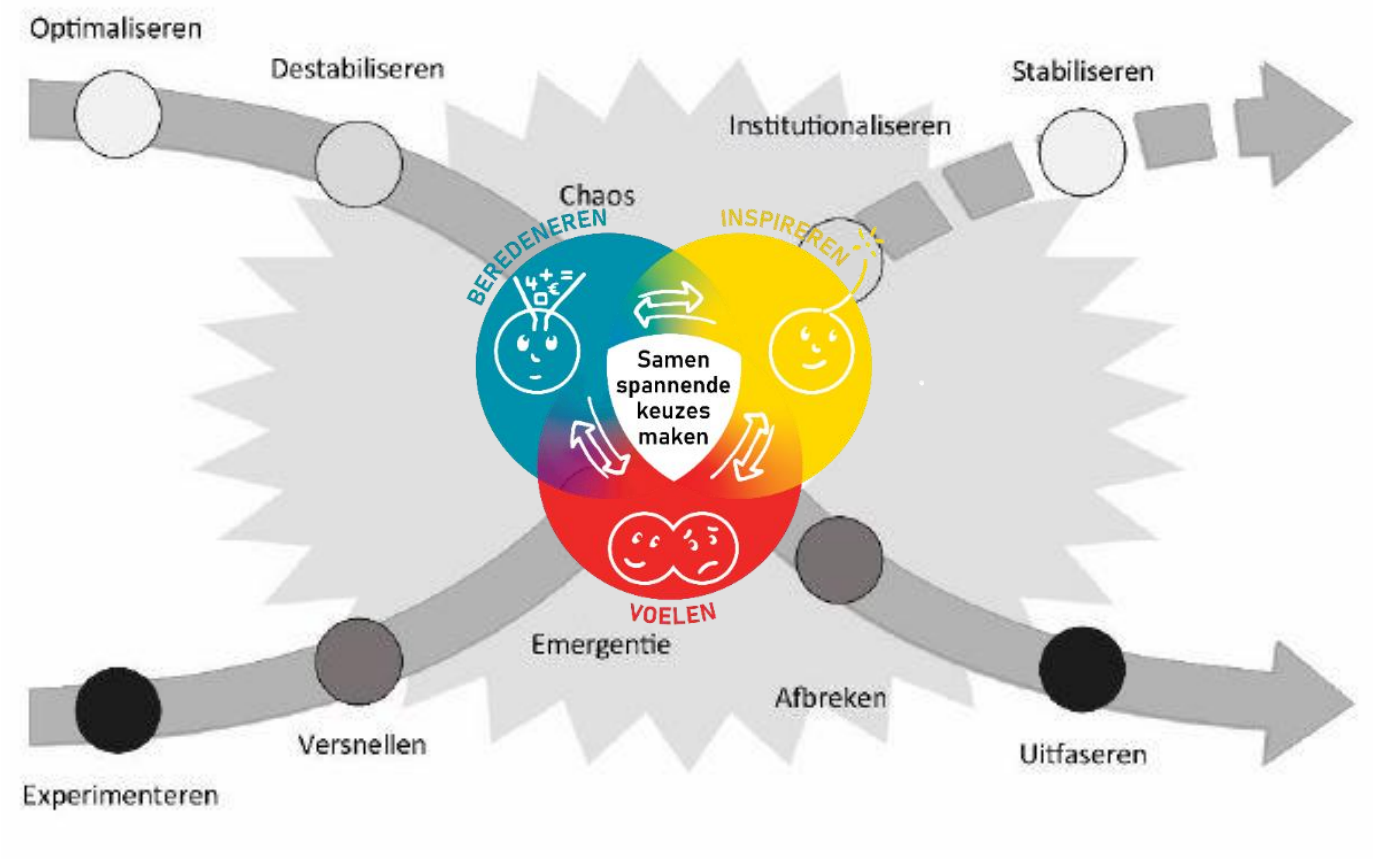

Verandering inzetten met een aanpak om van a naar b te komen

Nieuwsgierig richting zoeken vanuit verbeelding en mogelijkheden in de toekomst

Luisteren en erkennen van gevoel van jezelf, de ander en in verbinding met de opgave

KEUZES MAKEN

Ondanks het niet-weten, toch een richting kiezen en (samen) je nek uitsteken.

Soms juist de keuze om iets niet (meer) te doen.

Verandermacht claimen.

VOELEN

Luisteren en erkennen van gevoel van jezelf, de ander en in verbinding met de opgave

- Empathisch luisteren (keukentafel gesprek)
- Theory U
- Samen een reis langs fysieke plekken maken met ontmoetingen

INSPIREREN

Richting zoeken vanuit mogelijkheden in de toekomst

- Systemisch denken
- Dromen
- What if scenario’s
- Heel andere mensen (perspectieven) uitnodigen aan tafel
- Zoeken naar een nieuwe invalshoek

BEREDENEREN

Verandering inzetten met een aanpak om van a naar b te komen

- Strategie ontwikkeling
- Uitvoeringsplannen
- Ontwikkelagenda’s
- Stappenplannen

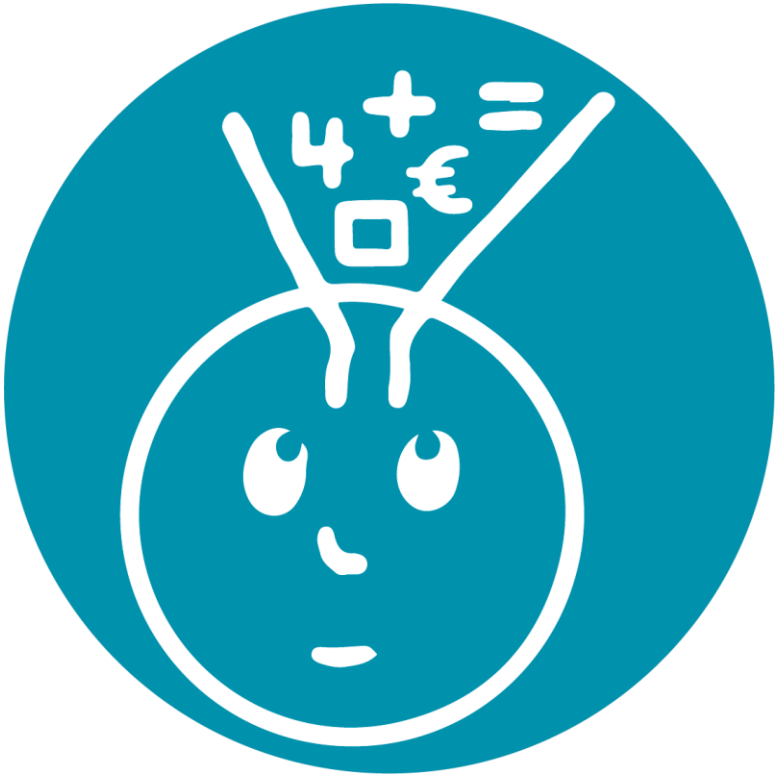

Voorbeeld stikstof
ofwel natuur- en landbouwtransitie

Toepassen als programma manager

Dit model is voor diagnose (*wat is hier aan de hand?*) en interventies (*wat kan ik doen?*)

Bij uitstek een rol voor de programmamanager!

In programma's te gebruiken voor:

1) toetsing / verrijking van de programma aanpak op basis van de drie perspectieven
2) bepalen / aanvullen van mogelijke interventies die nog over het hoofd worden gezien

Inzichten delen

- Wat is een nieuw inzicht?
- Hoe heeft het model je geholpen?
- Hoe heb je het aangepakt? Wat zegt dat over je voorkeursperspectief?

Op de hoogte blijven?

Hou de publicatie in de gaten!

Of mail ons:

Meike.kool@rhdhv.com

Veerle.smit@rhdhv.com

EXTRA SLIDES